

О Т Ч Е Т Е Н Д О К Л А Д
на Управителния съвет за дейността на АРЗ

/ април 2019 - ноември 2022 г./

Уважаеми гости, скъпи колеги,

Уважаеми дами и господа,

В съответствие с изискванията на Устава на АРЗ, УС ще отчете цялостната дейност на Асоциацията през изтеклите три години. Събранието ще трябва да направи промени в Устава на организацията и да избере нов УС. Ще споделим и някои свои виждания за развитието на АРЗ в новите условия на общественно-политическия живот в страната.

Уважаеми колеги,

За да спазим традицията, нашият Отчет трябваше да започне с анализ на външно-политическите събития, протичащи в Европа и света, както и вътрешно-политическите процеси у нас, в България. За съжаление този път това няма как да стане, най-малко по две причини. От една страна изключителната дълбочина и динамичност на световните проблеми, а от друга липсата ни на достъп до достоверна информация, позволяваща обективен и задълбочен анализ и евентуална прогноза. За всички нас, като професионалисти обаче, е ясно, че в своето развитие светът е навлязъл в нов етап. Това е етърът на преминаване от еднoпoлюсeн към мнoгoпoлюсeн свeт. В най-oбщи линии тoвa oзнaчaвa гeoстрaтeгичeскo

переразделение, със създаването на нови центрове на власт и влияние, на преформатиране на икономическите зони и търговски потоци, на постепенно изграждане и утвърждаване на нови политико-икономически съюзи и образувания. В тези обективни процеси няма нищо необикновено, нищо изключително – тях светът трябва и ще ги преживее. Бедата, според нас, е начинът, по който се реализират тези процеси. Тук имаме предвид последователното разрушаване на досегашния международен ред и неговите институции, тяхното постепенно игнориране и взимане превес на „правото на силния“, свеждане до минимум на преговорите като средство за разрешаване на противоречията. Най-сериозната опасност това е налагането на военния способ, на войната като основно средство за разрешаване на спорните въпроси в двустранен и многостранен план. Най-пресният и драстичен пример това е войната в Украйна!!! Без да навлизаме в детайлите, без да търсим вина, изключително тежките икономически последици особено за народите на Европа, реалната опасност от деиндустриализация на ЕС, в резултат на санкциите срещу Руската федерация и новоприетите закони в САЩ, налагат бързо преустановяване на войната и търсене на дипломатическо решение между Украйна и Русия, всъщност между НАТО и Руската федерация. Нека отбележим, че прякото ангажиране на НАТО, чрез непрекъснати военни доставки крие реална опасност от волен или неволен сблъсък между Русия и НАТО.

Всичко това идва да покаже, че този преход ще бъде дълъг и мъчителен и можем само да се надяваме, че няма да завърши с една унищожителна ядрена

война. В това отношение историята показва, че поне досега такива тектонични промени са ставали, чрез война / Първата и Втората световни войни/. Да се надяваме на помъдряване на световните играчи!

Къде стои България в този все по-усложняващ се геостратегически пъзел на Балканите, в Черно море и в света?

За конкретните аспекти на вътрешнополитическата обстановка, за позициите на отделните политически партии и продължаващите безкрайни пазарлъци в парламента ние нито ще навлизаме в детайли, нито ще даваме оценки и препоръки. За нас е ясно, че българската политическа класа е твърде далеч от тежненията и проблемите на българските избиратели, от техните ежедневни нужди особено във връзка с връхлитащите от всякъде кризи /икономическа, енергийна, здравна и т.н./, а самото общество на този етап не е в състояние да излъчи достойни и отговорни свои представители в парламента. Липсата на постоянно правителство и стабилно парламентарно мнозинство се отразява крайно негативно на външната политика на страната. В момента това ни прави ненадежден стратегически партньор в повечето инициативи на НАТО и ЕС от една страна, а от друга се превръщаме в страна-членка изпълняваща безпрекословно решенията и разпорежданията на Брюксел, без да сме в състояние да защитим своя национален интерес. Според нас, на настоящия етап българското общество и най-вече политическият му елит не са узрели, не са готови за стратегически решения както във вътрешно-политически, така и в международен план, които ще могат да определят

геостратегическия статус на България за следващите десетилетия. Става въпрос за този избор, който ще определя бъдещото развитие на страната за години напред, за нейното геостратегическо поведение в променящия се свят. В тази връзка нека още веднъж подчертаем, че за сегашното състояние на нещата отговорност носят всички политически партии и правителства, били на власт през последните 30 години на „прехода“. Българският народ не е питан нито за членството ни в НАТО, нито за членството в ЕС. Настоящият „цивилизационен избор“ е продукт, преди всичко на конюнктурните стремежи на определени управляващи политически партии, отколкото на волята на българския народ. Нека отбележим, че за този избор, в ущърб на своя национален интерес, България заплати и продължава да заплаща тежка икономическа цена, Като започнем от деиндустриализацията на страната, вкл. затварянето на 4-те блока на АЕЦ „Козлодуй“, отпадането на АЕЦ „Белене“, която вече можеше да бъде на финала и стигнем до днешните санкции на ЕС, към които се присъединяваме безпрекословно, независимо, че сме най-бедната страна в ЕС .

За да заключим - Докато България няма приета с политически консенсус Национална доктрина, перспективите ще са непредвидими и мрачни, а проблемите ще се решават извън страната, без гаранция и възможност за защита на националните интереси. Пътят на България минава през отстояване на самостоятелна политика, засега в рамките на съюзите, в които членува. По-конкретно, това означава България да настоява за промяна в досегашната политика на ЕС и НАТО, да съдейства

активно за възобновяване преговорния процес и за прекратяване на военните действия между Русия – Украйна. Тук специално бихме открили необходимостта от борба за недопускане милитаризирането на Черно море. Превръщането на Черно море в зона на пряка конфронтация между Русия и НАТО е най-реалната опасност за превръщането на България в прифронтна държава. Основните усилия на българската дипломация трябва да се насочат към провеждането на политика на мир в Черно море и на Балканите, както и в горещите точки на постсъветското пространство в Черноморския регион.

/Евентуално- Нека имаме предвид, че историята на Втората световна война едва ли ще се повтори, за да очаква България, както тогава, лесно и почти без загубена територия, да се прехвърли от губещия влак на Хитлер във влака на победилата коалиция /СССР –САЩ –Великобритания/. Днес ги няма нито Сталин, нито Г.Димитров, а за българо-съветската/българо-русска дружба да не говорим./

Затова апелираме, нека не оставяме съдбата на България, бъдещето на нашите деца и българската държавност единствено на сегашните ни съюзници в НАТО и ЕС!

Уважаеми колеги,

В организационен аспект, УС може да докладва на Общото събрание, че към днешна дата АРЗ наброява члена, в това числоколеги живеещи в провинцията и ... в чужбина. През периода са приети

.... нови членове, но за съжаление 76 колеги напуснаха завинаги нашите редове.

В тази връзка УС смята, че в организационен план са належащи мероприятия за увеличаване членския състав на АРЗ. Това ще ни позволи по-широко участие в обществения живот. Досегашната практика показва, че резерви можем да намерим както сред колегите , напускащи ДАР, така като привлечем като асоциирани членове повече сътрудници и съмишленици вкл. и сред нашите семейства.

Друг много съществен проблем това са способите за разширяване и по-ефективно използване интелектуалния и професионален капацитет на нашите членове за по-активно и съдържателно присъствие в общественото пространство. За целта новия УС би трябвало да активизира своите връзки и възможности за съдействие на колегите, желаещи да се изявяват в обществените медии. Известно е, че сред нашите членове има колеги с научни степени, преподаватели във ВУЗ , политически анализатори, хора с име и обществен авторитет, които УС трябва да съумее и привлече за провеждане и популяризиране целите и задачите на АРЗ сред българското общество. В крайна сметка, нашата обща цел е АРЗ да затвърди пред нашата общественост дълбоката истина, че със своята професионална дейност ние винаги сме служили на българския народ в защитата на националната сигурност на България.

В тази връзка нека подчертаем, че независимо от пандемията и значителните ограничения в дейността на АРЗ, нашите усилия в защите на специалните служби, като един от основните стожери на

българската държавност, продължи. Тук основната ни дейност бе борбата срещу съществуването и мероприятията на Комисията по досиетата. Напразни останаха очакванията, че след изтичане на нейния мандат Комисията ще бъде закрыта. Нищо подобно – вече две години тя продължава своето безметежно съществуване, гълтайки народните пари. Даже последните месеци има ново активизиране в дейността ѝ. Нейни представители обикалят страната, обработвайки младото поколение със своето тенденциозно тълкуване историята на ДС, изпълнено с откровени лъжи и открита ненавист към службите, вменявайки им всички грехове за сгрешения преход. В тази връзка бих искал да докладвам на събранието, че миналата седмица Управителните съвети на НАС и АРЗ изпратихме протест до Централната телевизия и поискахме „право на отговор“ за предаването „История БГ“, използвано за хулене на бившата ДС.

Уважаеми колеги,

През отчетния период, въпреки тежката обстановка, АРЗ продължи активното си участие в редица научни конференции, срещи и други мероприятия на разузнавателната общност. Основната ни цел бе, съвместно с колегите от другите специални служби да отстояваме своята основна позиция, че ние бившите разузнавачи винаги сме работили за опазване и в защита на сигурността на България. Тази наша дейност протичаше в две направления. От една страна активно включване на наши представители с публични изяви в различните медии, а от друга разширяващата се мемоарна дейност на наши колеги. За публичните изяви на нашите

колеги в СМИ , няма да навлизаме в детайлите, защото всички ние малко или повече сме преки участници в събитията. Само ще споменем имената на нашите най-активни колеги: проф. Александър Трифонов, проф.Йордан Начев, полк. Кирил Тодоров, полк. Н.Цанов, Боян Чуков, Чавдар Минчев в сп. „Международни отношения”, Л.Желев, Г.Симеонов. Много активни в медиите бяха починалите полк. Димитър Вандов, полк. Стефан Солаков, полк. Любо Шопов, полк.Г.Гъоков. Чрез своите интервюта и сататии нашите колеги професионално и аргументирано защитаваха позициите на АРЗ по най-актуалните теми от дневния ред на обществото. Тяхната дейност допринесе и за укрепване на традиционните ни контакти с вестниците „Земя”, „Русия днес”, „Труд”, „Нова Зора”, „Минали години” и др. Задълбочиха се контактите ни и със списание ”Сигурност” и редаца електронни сайтове.

УС благодари на издателите на вестниците „Земя”, „Русия днес”, в-к „Труд” и списание „Сигурност”за традиционно добрите отношения, като си пожелаваме ползотворно сътрудничество и занапред. Разбира се и в цялостната пропагандна дейност има какво да се желае – най-напред по-нататъшни усилия за присъствие в основните тв медии с много по-широко участие на членовете на АРЗ.

В пропагандната дейност на АРЗ постепенно набира скорост и нашият сайт АРЗ.бг. Благодарение на активната дейност на нашите колеги Николай Цанов и Дим.Климентов, сайтът успява да поднася периодично информация за мероприятия на АРЗ и разузнавателната общност, за публичните прояви на

отделни членове на асоциацията. УС изказва благодарност на колегите, опериращи със сайта, като същевременно препоръчва много по-активно ползване и участие от страна на членовете на АРЗ.

Уважаеми колеги,

УС с голямо удовлетворение отбелязва нарасналите творчески изяви на редица колеги на полето на мемоаристиката. Става дума за авторите на книги по нашата проблематика. Нека ги посочим поимено:

Л. Шопов - „Турският въпрос и държавна сигурност”, Ат. Кременлиев и проф. Б. Асенов - „Генералът Разузнавач”, Вл. Константинов – „От първо лице за някои служби, Ив. Хиновски – Сътрудникът на българското НТР”, проф. Бончо Асенов с книгите си за Г. Марков и ДС и т.н. Своите книги написаха колегите К. Тодоров, Сл. Славов, Вл. Съйков, а на строго професионална тематика - книгите на Боян Чуков, проф. Йордан Начев, проф. Ал. Трифонов и др.

Уважаеми колеги,

УС предлага да отдадем почит към паметта на покойния ген.Тодор Бояджиев, който без да е член на АРЗ , със своята ерудиция, професионализъм и най-вече със своите произведения, учебни помагала и научни публикации по темата е колегата от ПГУ с най-сериозен и значителен принос за популяризиране на професията – разузнавач, допринесъл най-много за изчистване имиджа на българското разузнаване сред българската общественост. Поклон пред паметта му!

Особено място сред публикуваните книги през отчетния период заема книгата „Ръководителите на българското външнополитическо разузнаване 1947-1991”. Специално бих искал да подчертая, че това е колективен труд на група членове на АРЗ, чиито имена бих искал да прочета, за да им искажем своята благодарност. Това са колегите – Ат. Кременлиев, Георги Петров, Гьочо Гьоков, Горан Симеонов, Истилян Сиджимков, Кирил Тодоров и Любо Шопов , като най-ревностни радатели на идеята бяха колегите И. Сиджимков, Г. Гьоков и Ат. Кременлиев. На базата на своя професионален опит и лично участие в тези събития творческият колектив успява, чрез биографиите на началниците на Службата да отрази обективните процеси в развитието и усъвършенстване дейността на българското разузнаване през този период. Книгата дава ясен и категоричен отпор на всякакви нападки към ПГУ, като утвърждава мнението за всеотдайността на ръководителите на българското външнополитическо разузнаване, като дългът и любовта към Отечеството са били водещото начало в тяхната дейност! Едно ясно послание към младото поколение. Новият УС трябва да приеме като една от своите основни задачи организирането на официално представяне на Книгата. Използваме възможността да благодарим на ръководството на издателство „Захари Стоянов” за професионализма и тяхната съпричастност при издаването на книгата. Дълбока благодарност на финансовите дарители и на хората, осигурили хартията за книгата.

Уважаеми колеги,

Поради пандемията и въведените ограничения в обществената сфера изтеклият период се характеризира с намалена активност в дейността на АРЗ. Сведени до минимум бяха традиционите другарски срещи в офиса, ограничен бе и броят на масовите мероприятия, юбилейни годишнини и т.н. Същевременно Асоциацията продължи своята дейност по линия на социалното подпомагане на нуждаещи се колеги.

Уважаеми колеги,

Този период на относително затишие бе активно използван от нас за изпълнение на една от основните задачи, поставени ни от миналото събрание. Извършен бе цялостен ремонт на офиса на асоциацията. Сменени бяха външната и вътрешна дограма, поставиха се нови тавани и осветление, ремонтирани бяха и сервизните помещения. Изцяло бе уреден и проблема с мазето, за да поеме част от архива на АРЗ. Нашата благодарност за тази своя дейност заслужават преди всичко техническият секретар на АРЗ – Хели Кипрова, покойната Лили Бузова, Огнян Стоянов, Н.Начеви председателят, осигурил спонсорите. В тази връзка специална благодарност на г-н Иван Кочев, с чиято помощ бе извършено обновяването на офиса на АРЗ.

Скъпи колеги,

УС винаги и смятал взаимоотношенията с ДАР като съществен елемент от нашата дейност. Ние сме готови винаги да съдействаме на Агенцията, за да работи тя още по-ефективно в защитата на националната сигурност на страната. Като

предварително благодарим на ръководството на ДАР за добрата практика с техните поздравителни адреси по повод националните и професионални празници и особено за кръглите годишнини на нашите членове, ние се надяваме това сътрудничество да продължи. Всички ние осъзнаваме и сме благодарни на ръководство на АРЗ за активното взаимодействие в експлоатацията на учебната база „Мурена”, като разчитаме, че и занапред ще продължим сътрудничеството. /За празника на ДАР на 1 ноември 2022./

През отчетния период, независимо от ограниченията, АРЗ продължи колективното си членство в СОСЗР, като участваше в мероприятията на Съюза и считаме че това сътрудничество ще запази своя стратегически характер благодарение и на ръководството на СОСЗР. Активно продължи взаимодействието със сродните професионални асоциации, преди всичко с НАС, с асоциацията на военните разузнавачи с клуб „Сигурност” и др. Специално бихме искали да отбележим и деловото ни сътрудничество с Отечествения съюз, Тракийските дружества, БАС, БДД, сп. Международни отношения, като участваме в съвместни мероприятия и инициативи.

Уважаеми колеги,

В така изнесеня доклад УС се постара да очертае голяма част от проблемите, които решавахме през отчетния период. Същевременно опитахме се да очертаем и някои от задачите, които АРЗ ще решава занапред. За целта обаче, е необходимо вашето активно участие с конкретни предложения за

бъдещите ни позиции по актуалните обществени проблеми в годината на избори. Защото макар и неполитическа организация АРЗ трябва да има своя оценка и позиции по актуалния дневен ред на българското общество. АРЗ трябва да бъде Асоциацията на българските разузнавачи, която със своето обществено присъствие и дейност ще защитава историческия принос и роля на българското разузнаване в защита на националната сигурност на Република България.

В заключение ще ми позволите от ваше и свое име най-сърдечно да благодаря на всички членове на УС и КРК, за тяхната активност при решаване на задачите, стоящи пред Асоциацията през отчетния тригодишен период.

Благодаря за вниманието.

8 декември 2022г.